

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 889/4
Podgorica, 17.09.2020. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru NVO „Media centar“ iz Podgorice (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-889 od 26.08.2020. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Odbija se, kao neosnovan, prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad privrednog društva „Nova M“ d.o.o. iz Podgorice, komercijalnog emitera opšteg televizijskog programa „TV Nova M“ (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod brojem 02-889 od 26.08.2020.g.).
2. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 26. avgusta 2020.g. Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad privrednog društva „Nova M“ d.o.o. kao komercijalnog emitera opšteg televizijskog programa „TV Nova M“ (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-889 od 26.08.2020.g.).

Prigovor se odnosio na programski sadržaj, emitovan dana 25. avgusta 2020. godine, u okviru informativne emisije „Centralni dnevnik“, u terminu od 17:59:43 do 18:43:25. Predmet prigovora je bilo potencijalno kršenje čl. 55 st. 6 al. 1 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), čl. 7 st. 1 alineja a), čl. 8 st. 1, čl. 11 st. 1 i st. 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 35/11, 07/16 i 8/19), čl. 8 Pravilnika o pravima i obavezama emitera tokom kampanje za izbore za poslanike u Skupštini Crne Gore, koji će biti održani 30. avgusta 2020. godine ("Sl. list CG", br. 64/20) i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-14.

Po mišljenju podnosioca prigovora „u emisiji 'Centralni Dnevnik'... objavljen je prilog u kome je gospodin Danilo Burzan, koji je predstavljen kao analitičar, komentarisao aktuelna predizborna dešavanja u Crnoj Gori, optužujući opoziciju da hoće da obezdržavi državu Crnu Goru, jer je to jedan od dugotrajućih interesa, a Bogme i ciljeva“.

U prigovoru se dalje navodi da je u predmetnom prilogu „gospodin Burzan sve tri opozicione predizborne koalicije u svojoj analizi situirao u... antidržavni okvir“, te da je „...optužbu za antidržavno djelovanje proširio i na medije. Ovim stavovima, koji se u cjelosti poklapaju sa onima koje u predizbornoj kampanji iznose partije vlasti, a posebno 'Demokratska partija socijalista', gospodin Burzan je jasno agitovao za partije vlasti u završnici predizborne kampanje, a 'TV Nova M' je objavljujući njegove stavove, bez da omogućujući da se čuju i oni koje analitičar Burzan teško optužuje, prekršila član 11 stav 1 i 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima...“.

Podnosilac prigovora navodi i da je „TV Nova M' ovakvim programskim sadržajem narušila i pravilo druge strane...“, kao i da „... od početka izborne kampanje nije u glavnoj informativnoj emisiji 'Centralni dnevnik' dala prostor nekim drugim analitičarima, osim onima koji u svojim analizama ponavljaju argumente partija vlasti protiv svojih političkih konkurenata“.

Na kraju prigovora se navodi da „s obzirom na to da se profesionalni propust dogodio u periodu izborne kampanje... došlo je i do kršenja člana 8 Pravilnika o pravima i obavezama emitera tokom kampanje za izbore za

poslanike", jer su „komentari... po sadržaju i karakteru predstavljali promociju stavova 'Demokratske partije socijalista', kao učesnice na predstojećim parlamentarnim izborima, a iznošenje teških optužbi na račun njenih političkih protivnika".

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programa emitera i sačinio nalaz dana 01.09.2020. godine (akt broj 02-889/1 od 01.09.2020. god.). Agencija je dana 02. septembra 2020.g. pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona, Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima, Pravilnika o pravima i obavezama emitera tokom kampanje za izbore za poslanike u Skupštini Crne Gore, koji će biti održani 30. avgusta 2020. godine i izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01 i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-889/2 od 02.09.2020. god.).

Dana 04. septembra 2020.g. emiter je dostavio pisano izjašnjenje (akt zaveden u Agenciji pod brojem 02-889/3 od 04.09.2020. god.) u kom se navodi da je „... 'TV Nova M' emitovala razgovor sa analitičarem i piscem Danilom Burzanom o aktuelnim temama, poput djelovanja 'SPC', najavljenih nemira i opasnosti po mir i stabilnost..., odnosno pokušaja destabilizacije Crne Gore od strane ekstremnih grupa iz drugih država, a što je kao takvo okarakterisala zvanično i Uprava policije... Sagovornik je nezavisni intelektualac, bivši novinar, publicista, analitičar koji ima pravo na svoj stav i slobodnu riječ".

U izjašnjenju emiter navodi da je „Javni interes da se zna kako na svježe događaje poput opasnosti od destabilizacije Crne Gore gleda nezavisna intelektualna elita, jer su to aktuelne teme, važne za građane...“, kao i da „niko od političkih, crkvenih, te politicko-crkvenih aktera nije reagovao na razgovor... Da jeste isto bi objavili“.

Emiter dalje navodi da „niti je promovisan bilo čiji interes... isključivo interes javnosti da zna i interes građana da budu profesionalno i tačno informisani sa relevantne adrese“, kao i da „TV Nova M' ima svoju uređivačku politiku, koja je podrazumijeva objektivno, profesionalno, nepristrasno i bez straha od bilo koga, izvještavanje javnosti. Tako da primjedbe NVO 'Media centra' i gospodina Gorana Đurovica na to koje gostovao na njihovoj televiziji i ko će biti sagovornik na date teme, smatraju neprimjerenim pokušajem pritiska na rad... medija“.

U nastavku izjašnjenja se navodi da je „TV Nova M' na temu izbora i kampanje razgovarala npr. i sa urednikom 'Pobjede' Nenadom Zečevićem, sa publicistom, piscem Rankom Đonovićem, uglednim analitičarem Dušanom Janjićem, zatim sa akterima Aleksandrom Damjanovićem, Predragom Sekulićem, Nikolom Zirojevićem, poslanicima opozicije i vlasti o izbornoj kampanji u doba korone, kroz vise priloga“.

Na kraju izjašnjenja se navodi da „...predlažu da se... odbije prigovor NVO 'Media centra' kao neosnovan“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o programskim standardima u elektronskim medijima, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- članom 55 st. 6 al. 1 Zakona i čl. 7 st. 1 al. a) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu;
- načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 al. j) Pravilnika);
- pravilo druge strane je definisano kao obaveza elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. Ovo načelo ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti (čl. 4 st. 1 al. m) Pravilnika);
- članom 8 stav 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane;

- članom 11 st. 1 Pravilnika predviđeno je da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.
- članom 11 st. 2 Pravilnika je zabranjeno da se programskim sadržajima tendenciozno promovišu interesi jedne političke stranke ili bilo koje grupe ili pojedinca, posebno ukoliko se takvi sadržaji emituju sistematično tokom određenog vremenskog perioda.
- članom 8 Pravilnika o pravima i obavezama emitera tokom kampanje za izbore za poslanike u Skupštini Crne Gore, koji će biti održani 30. avgusta 2020. godine (u daljem tekstu: „Pravilnik o medijskom predstavljanju“) propisano je da emiteri mogu u informativnim emisijama, izvan programa koji se odnose na medijsko predstavljanje, obavještavati o aktuelnim zbivanjima i aktivnostima državnih organa i funkcionera, poštujući pravila profesionalizma, objektivnosti i novinarske etike. Istim članom, u stavu 3, je propisano da je emiter dužan da, u okviru tih programskih sadržaja, prilikom izvještavanja, o aktuelnim događajima, radu državnih organa i funkcionera i svih subjekata koji su uključeni u proces izborne kampanje, u vezi sa pitanjima koja se ne odnose na izbore, vodi računa da navedeno izvještavanje ne sadrži posebno promotivno upućivanje na podnosiocima izbornih lista, kandidate sa izbornih lista ili njihove aktivnosti, ideje ili političke stavove.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, uvida u snimak emitovanog sadržaja i izjašnjenja emitera Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je dana 25. avgusta 2020. godine, u terminu od 17:59:43 do 18:43:25 sati emitovao centralnu informativnu emisiju „Centralni dnevnik“.

U terminu od 18:22:34 do 18:29:11 emitovan je dio emisije najavljen tekstualnim obavještenjem „Parlamentarni izbori 2020“.

U terminu od 18:17:16 do 18:22:34 emitovan je prilog kako slijedi:

Najava (voditeljka u studiju): „Pred parlamentarne izbore koji će biti održani u nedjelju tri opozicione grupacije koje podržavaju takozvani nezavisni mediji rade isti posao sa istim ciljem - da obezdržave Crnu Goru kaže za Novu M, analitičar, nekadašnji novinar i publicist, Danilo Burzan. Ocjenjuje i da se u izborni proces otvoreno miješa Srpska pravoslavna crkva a zabrinjavajuće je, kaže, što se za 30. avgust najavljuju masovna okupljanja i navodna odbrana izborne pobjede anticrnogorske koalicije.“

Glas iz off-a: „Listama kandidata koje će građani Crne Gore birati 30. avgusta analitičar, nekadašnji novinar i publicista Danilo Burzan nije iznenađen. Svi nastupi koalicije su, kaže, očekivani ali, kako dodaje, iznenađenja druge vrste postoje, kao i naznake da će ih biti i na sam dan izbora.“

Danilo Burzan: „Ovoga puta kako najavljuje i klerikalni vođa glavne opozicione liste koju je formirala Srpska pravoslavna crkva, najavljuje da je ovo dan biti ili ne biti. Ako je to tako, to znači da se svašta može očekivati.“

Glas iz off-a: „U odnosu na 2016. kada se, kako kaže Burzan, radilo iza kulisa ovog puta otvoreno se najavljuje da se za 30. avgust nešto priprema.“

Danilo Burzan: „Taj profesor Krivokapić kaže da je ovo istorijski dan za Crnu Goru i da će oni obezbijediti da odbrane pobjedu. Dakle unaprijed su obezbijedili pobjedu, a u nedjelju uveče tek treba da je odbrane, kao što su odbranili i takozvane svetinje za koje se navodno oni bore. Dakle što se mene tiče to je otvorena najava.“

Glas iz off-a: „Okupljanja i blokade koje su se u nedjelju večer 23. avgusta desile oko Podgorice, na svim prilaznim putevima, Burzan komentariše kao svojevrsnu generalnu probu i veliku opasnost.“

Danilo Burzan: „Jer su htjeli da masovno dođu iz svih pravaca takozvani litijaši, a u stvari pristalice anticrnogorske koalicije.“

Glas iz off-a: „Iako je mitropolit Srpske pravoslavne crkve Amfilohije više puta negirao politički i opozicioni angažman crkve, Burzan kaže da mu potezi govore suprotno.“

Danilo Burzan: „O tome naravno svjedoči sam mitropolit Srpske crkve u Crnoj Gori, koji otvoreno poziva na glasanje onih koji su protiv ove vlasti, dakle poziva na rušenje direktno vlasti a mislim da se iz toga ne može nikako drugačiji zaključak usvojiti ili prihvatiti nego da se radi o dugo pripremanoj namjeri da se kako-tako uz pomoć raznih faktora u nedjelju pokuša obezbijediti većina i time stvoriti uslove da se pravi takozvana reforma u Crnoj Gori.“

Glas iz off-a: „Kobna reforma, kako je vidi Burzan, bi se odnosila na spoljnu politiku ali i na poništenje crnogorske nezavisnosti.“

Danilo Burzan: „Da obezdržave Crnu Goru jer je to jedan od dugotrajućih interesa, a bogme i ciljeva.“

Glas iz off-a: „Nosilac liste 'Za budućnost Crne Gore' Zdravko Krivokapić, kako ističe Burzan, kazao je da se njihova navodna pobjeda koju su obezbijedili bazira na tri stuba. Jedan je koalicija na čijem čelu, drugi koalicija oko demokrata, a treći koalicija oko građanskog pokreta URA .

Danilo Burzan: „To je onda jasan znak da su to tri grupacije koje rade isti posao. Nažalost u tu kampanju koju oni vode upregli su se i brojni mediji iz okruženja, ali najveći njihov broj nažalost iz Crne Gore, takozvani nezavisni mediji .“

Glas iz off-a: „Bez obzira na sve, kako kaže, pritiske i pokušaje da se promijeni volja birača iskazana na referendumu 2006. Da Crna Gora ostane svoja na svome, Burzan očekuje pobjedu suverenističke snaga u nedjelju.“

Danilo Burzan: „Ja se nadam da nakon pobjede na neđeljnim izborima ova vlast, DPS prije svega, mora shvatiti da je tri decenije gajio guju u njedrima, tolerišući Srpsku pravoslavnu crkvu i njenog mitropolita da radi mnoge stvari mimo zakona i Ustava, i dozvolili da evo izraste u troglavu aždahu koja želi da proguta i samu tu vlast koja ih je pomagala, a bogme i državu Crnu Goru. Vjerujem da to neće moći.“

2. U emitovanom prilogu je predstavljeno mišljenje gospodina Danila Burzana, političkog analitičara, nekadašnjeg novinara i publiciste, o stanju na političkoj sceni Crne Gore u periodu pred održavanje Parlamentarnih i Lokalnih izbora, kao i o potencijalnom uticaju nestranačkih ličnosti (Mitropolit Amfilohije) i institucija (Srpska pravoslavna crkva) na izborni proces u Crnoj Gori.
3. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da u, skladu sa načelom slobode objavljivanja komentara i njegovom uređivačkom politikom, objavljuje/prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoji od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na istu temu. Pravo emitera da objavi ocjene (stavove) gospodina Danila Burzana prati pravo svih subjekata koji su pomenuti ili se mogu prepoznati da reaguju podnošenjem ispravke ili odgovora, koje je emiter bio dužan da objavi, u skladu sa Zakonom o medijima.

Ne dovodeći u pitanje pravo podnosioca prigovora na mišljenje po kome emiter „od početka izborne kampanje u glavnoj informativnoj emisiji 'Centralni dnevnik' nije dao prostor nekim drugim analitičarima“, nije osnovano njegovo očekivanje da emiter sagovornike bira na osnovu njihovih stavova, kako političkih tako i drugih, odnosno prema kriterijumu da li „ponavljaju argumente partija vlasti“ ili partija opozicije.

4. „Kvalifikovanje“ ličnih stavova / mišljenja gospodina Burzana kao stavova koji se „poklapaju sa onima koje u predizbornoj kampanji iznose partije vlasti, a posebno 'Demokratska partija socijalista““, te da je „gospodin Burzan jasno agitovao za partije vlasti u završnici predizborne kampanje“, predstavlja vrijednosni sud podnosioca prigovora. Isto se može reći i za stav / mišljenje gospodina Burzana, koje je iznio na osnovu svog tumačenja političke scene i prilika koje su prethodile održavanju izbora u Crnoj Gori. Pravo emitera da prenese mišljenje gospodina Burzana, prati i pravo svih subjekata pomenutih u prilogu da na njega reaguju podnošenjem ispravke ili odgovora.
5. Svi subjekti, na čiji račun su izrečene određene ocjene i koji su bili predmet razgovora sa analitičarem Burzanom, imali su na raspolaganju razne mogućnosti da iznesu svoje viđenje političke i društvene situacije u Crnoj Gori (saopštenje, reagovanje) ili da zaštite svoje interese putem podnošenja ispravke ili odgovora, koje je emiter bio dužan da objavi, u skladu sa Zakonom o medijima. Prema raspoloživim informacijama, to pravo nisu iskoristili.
6. U predmetnom slučaju emiter nije prekršio „pravilo druge strane“, jer prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. Da je to bio slučaj onda bi emiter imao obavezu da, saglasno „pravilu druge strane“, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi „pravilo druge strane“). Iako je u prilogu riječ o pitanju koje je od interesa za građane (uticaj nestranačkih ličnosti / institucija na izborni proces, mogućnost eventualne destabilizacije ili promjene državnog statusa Crne Gore nakon izbora), izbor sagovornika predstavlja dio uređivačke

slobode i uređivačke politike emitera, a svako miješanje u uređivačku politiku je u suprotnosti sa Zakonom i evropskim standardima.

7. Emiter je u skladu sa svojom uređivačkom slobodom imao legitimno pravo izbora teme, kao i sagovornika u emitovanom prilogu. Navodi podnosioca prigovora da u emitovanom prilogu, kao i u cjelokupnom programu emitera za vrijeme trajanja predizborne kampanje „*nije... dao prostor nekim drugim analitičarima, osim onima koji u svojim analizama ponavljaju argumente partija vlasti protiv svojih političkih konkurenata*“, ne predstavlja osnov za izricanje bilo kakve mjere od strane Agencije, jer iznošenje mišljenja o predmetnoj temi od strane gospodina Burzana predstavlja njegov lični stav na čije iznošenje ima pravo u okviru svoje slobode izražavanja.
8. Nije osnovan stav podnosioca prigovora da su „*komentari... po sadržaju i karakteru predstavljali promociju stavova 'Demokratske partije socijalista', kao učesnice na predstojećim parlamentarnim izborima, a iznošenje teških optužbi na račun njenih političkih protivnika*“. U izjavi je bilo riječi o pitanjima koja su od javnog interesa za građane Crne Gore (eventualna destabilizacija Crne Gore nakon izbora, miješanje u predizborni proces nepolitičkih ličnosti / institucija, eventualni zaokret u spoljnoj politici, poništenje crnogorske nezavisnosti), a ista je data od strane gospodina Burzana u svojstvu nezavisnog analitičara, a ne kao kandidata za poslanika sa bilo koje od izbornih lista koje su učestvovala na izborima. Svoje stavove u vezi sa navedenim pitanjima iznio je gospodin Burzan, a ne urednik emisije ili novinar, pri čemu su mišljenje i komentar sagovornika bili prepoznatljivi i odvojeni od činjeničnog izvještavanja. Radi se o mišljenju koje je gospodin Burzan iznio na osnovu svog tumačenja postupaka opozicionih i nestranačkih ličnosti vezanih za izborni proces, a pravo emitera da slobodno prenese ovakve stavove prati pravo druge strane da na njega reaguje podnošenjem ispravke ili odgovora.

Zato se predmetni prilog ne može se smatrati medijskim predstavljanjem u smislu člana 8 pravilnika o medijskom predstavljanju, jer ne sadrži posebno promotivno upućivanje na podnosioca izbornih lista, kandidate sa izbornih lista ili njihove aktivnosti, ideje ili političke stavove.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da podneseni prigovor nije opravdan, da emiter nije prekršio obaveze vezane za proizvodnju informativnog programa, odnosno da u predmetnom slučaju nije prekršen čl. 55 st. 6 al. 1 Zakona, čl. 7 st. 1 alineja a), čl. 8 st. 1, čl. 11 st. 1 i st. 2 Pravilnika o programskim standardima, čl. 8 Pravilnika o medijskom predstavljanju i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-14.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donio odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- NVO „Media centar“
- Privrednom društvu „Nova M“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva